

Arvoisa puoluevaltuusto,

hyvät ystävät ja toverit,

tämän kokouksen piti olla meidän kauan odottamamme yhteinen tapaaminen. Kokous, jossa olisimme vihdoinkin päässeet näkemään toisiamme ja nauttimaan yhteisestä keskustelusta sekä toistemme puheenvuoroista ja seurasta. Valitettavasti näin ei nyt ole.

Koronan toinen aalto on iskenyt voimalla Eurooppaan. Vaikka tilanne on Suomessa paljon parempi kuin monissa muissa maissa, on se meilläkin ikävä kyllä taas heikkenemässä. Pääkaupunkiseutu ilmoitti tällä viikolla siirtyneensä taudin leviämisvaiheeseen ja antoi uusia suosituksia rajoitustoimista.

Ei ole mitään tapaa oikaista koronakriisin hoidossa. Ainoa toistaiseksi tunnettu toimiva keino on sinnikkäästi soveltaa niitä oppeja, joita olemme tästä vuodesta saaneet.

Ensinnäkin olemme oppineet, että terveys ja talous eivät ole toistensa vastakohtia. Taloudellisesti parhaiten ovat pärjänneet ne maat, jotka ovat olleet valmiita koviinkin toimiin tartuntojen pitämiseksi aisoissa. Tämä oppi meidän on välttämätöntä muistaa myös nyt, kun valta ja vastuu rajoituksista on alueellisilla viranomaisilla. Leviämisvaiheessa on uskallettava toimia, sillä muuten on vaarana, että tartunnat lähtevät hallitsemattomaan kasvuun.

Toiseksi olemme oppineet, että koronakriisiä eivät ratkaise yksinomaan viranomaiset, terveysasiantunijat, virkamiehet tai hallitus, vaan ongelma voidaan ratkaista vain ja ainoastaan yhdessä. Kaikilla meillä Suomessa asuvilla on vastuu muistaa turvavälit, käsihygienia ja maskit sekä jäädä kotiin ja mennä testiin lievistäkin flunssaoireista. Talvi on vasta ovella ja sitä on vielä monta kuukautta edessä. Meidän pitää yhdessä jaksaa rajoitustoimia ja huolenpitoa vielä pitkään, vähintään ensi kevään ajan.

Samalla kun pyrimme jatkuvasti estämään taudin leviämistä, meidän on myös koko ajan tehtävä toimia, joilla minimoidaan koronakriisin kielteisiä sosiaalisia seurauksia.

En tiedä minkälaisia kokemuksia teillä on oman kotipaikkakuntanne kunnanvaltuustostoista, mutta itse olen harmissani siitä, että Turun talousarviokokouksessa keskusteltiin lähes yksinomaan koronan

vaikutuksista kuntien talouteen. Se on tietenkin tärkeä näkökulma, mutta yhtä tärkeää, ellei jopa tärkeämpää, on nyt keskustella koronan inhimillisistä seurauksista ja vaikutuksista ihmisten hyvinvointiin.

Tiedämme jo nyt, että meillä on kasaantunutta hoivavelkaa. Leikkausjonot ovat kasvaneet ja monilla alueilla perutut ja siirretyt hammashuollon, neuvolan sekä terveyskeskuslääkäreiden ajat ovat tarkoittaneet, että ihmisten hoitopääsy on vaikeutunut. Samalla terveysongelmat sekä hoidontarve ovat kasautuneet. Tämä hoivavelka on korjattava ripeästi.

Vaikka kevään etäopetusjakso onnistui monella tapaa hyvin, on se silti kasvattanut lasten ja nuorten välistä eriarvoisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä aluehallintoviraston kuntakyselyssä saatujen tietojen mukaan kevät oli kaikkein haasteellisimmin niille oppilaille, joilla normaalioloissa on suurempi oppimisen tuen tarve tai vaikeat kotiolut. Sama viesti toistuu myös muissa kyselytutkimuksissa ja selvityksissä.

Turun yliopiston *Koululaisten koronakevät* -kyselyn mukaan kevään etäopetusjakson aikana yksinäisten ja ahdistuneisuutta kokevien oppilaiden määrä kasvoi erityisesti yläkouluikäisten keskuudessa. Samalla monet muutkin kasvuympäristön turvallisuutta kuvaavat muuttujat ovat menneet heikompaan suuntaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja aluehallintoviraston kuntakyselyssä poikkeusolojen keskeisimpinä vaikutuksina nousi esiin selkeä tarve vahvistaa oppimisen tuen ja oppilashuollon toimia oppimisen ja hyvinvoinnin sekä yhdenvertaisuuden takaamiseksi.

Valtakunnan ja kunnan tasolla pitää nyt kaikkien, poliittisesta ryhmittymästä riippumatta, ymmärtää, että koronakriisin jälkihoito tulee vaatimaan meiltä toimia vielä pitkään, jotta sen sosiaaliset seuraukset eivät räjähdä meidän silmillemme tulevaisuudessa. Myös kuntapäätäjät ovat ratkaisevassa asemassa siinä, minkälaisia arvovalintoja lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta tehdään. Tänä syksynä näemme valtuustoissa ympäri Suomen sen, miten aikaisempien talouskriisien yhteydessä tehdyistä virheistä on otettu opiksi. Jotta koronan sosiaaliset seuraukset ja vaikutukset lasten ja nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin saadaan rajattua mahdollisimman lyhytkestoisiksi, on meidän laajassa yhteisymmärryksessä sitouduttava näihin elintärkeisiin peruspalveluihin pitkäksi aikaa tästä eteenpäin.

Hyvät valtuutetut,

koronakriisi on vaikuttanut myös hallituksen työhön merkittävästi. Siitä huolimatta olemme jatkaneet hallitusohjelman toimeenpanoa ja syksyn aikana vieneet oppivelvollisuuden laajentamista koskevan esityksen eduskuntaan sekä saavuttaneet poliittisen sovun sote-uudistuksesta. Kansalaiset ovat myös edelleen hyvin tyytyväisiä hallituksen toimintaan.

Tällä viikolla julkaistun puoluebarometrin mukaan 55 prosenttia suomalaisista katsoo hallituksen onnistuneen tehtävässään vähintään melko hyvin. Tämä hallitus on vuonna 1991 alkaneiden mittauksen mittaushistorian suosituin. Erityisen ilahduttavaa tuoreessa puoluebarometrissä oli huomata, että vasemmistoliiton kannattajat ovat kaikkein tyytyväisimpiä hallituksen toimintaan. Tältä pohjalta jatkamme tarmokkaasti työtämme oikeudenmukaisten ja kestävien uudistusten puolesta!

Edes oikeisto-oppositio ei ole oikein löytänyt kritisovaa koronakriisin hoidosta. Molemmat puolueet ovat valinneet korostaa omaa lempiteemaansa: toinen puhuu taukoamatta maahanmuutosta ja toinen velkaantumisen sekä hyvätuloisten verojen alentamisesta. Talouspolitiikan kritiikin ohuudesta kertoo se, ettei kokoomus pysty kertomaan, mitä se itse tekisi toisin, tai mitä se jättäisi tekemättä velkaantumisen vähentämiseksi.

Olemme keskellä poikkeuksellista terveys- ja talouskriisiä, ja hallituksen päätöksillä on sekä tuettu yrityksiä pahimman kriisin yli että huolehdittu ihmisten toimeentulosta ja peruspalveluista. Lasten ja nuorten palveluihin on suunnattu mittava 320 miljoonan tukipaketti, toimeentulotukeen on tehty väliaikainen korotus, työttömyysturvaan on tehty useita tärkeitä parannuksia, kuten tilapäinen omavastuupäivien poistaminen ja työssäoloehdon lyhentäminen. Samalla kuntataloutta, eli peruspalveluiden järjestämistä, on tuettu useammalla miljardilla eurolla. Nämä ovat olleet välttämättömiä toimenpiteitä, joilla valtio on ottanut pahimman koronauskun vastaan ja sillä suojellut sekä kuntia ja yrityksiä että perheitä ja yksittäisiä ihmisiä.

Hallitus on juuri päättänyt jatkaa joitain näistä toimista myös ensi vuonna. Yrittäjien sosiaaliturvan parannus sekä työttömyysturvan 500 euron suoja-osa ovat voimassa maaliskuun loppuun asti. Tämän lisäksi myös ensi vuonna lomautetuilla on oikeus opiskella työttömyysturvalla ja tämä oikeus säilyy vuoden 2021 loppuun saakka. Vasemmistoliitossa

pidämme selvänä, että jos ja kun koronakriisi jatkuu ensi vuonna, valtio ei kanna vastuuta ainoastaan yritysten pärjäämisestä. Me huolehdimme myös ihmisten toimeentulosta ja työntekomahdollisuuksista.

Erityisesti perussuomalaiset ovat kritisoineet meitä toimeentulotuen väliaikaisesta korotuksesta, jonka vasemmistoliiton sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen esitteli eduskunnalle. Heidän mielestään 75 euron korotus toimeentulotukeen on populismia ja ääntenkalastelua. Kansanedustajan palkkiota nostavan tohtorin Eirasta onkin helppo huudella eduskunnan istuntosalissa populismista. Niille lähes 200 000 pienituloiselle, jotka edes väliaikaisesti saavat tililleen lisää rahaa, on epidemiakorvaus hyvinkin konkreettinen apu tiukan arjen keskellä. Eräs henkilö kirjoitti minulle, kuinka hänellä nyt on varaa viedä lapset Hesburgeriin juhlaillalliselle ja toinen kertoi, miten tämä pelastaa heidän joulunsa.

Nämä nyt jatkettavaksi esitetyt työttömyysturvanparannukset olisi perusteltua muuttaa pysyviksi. Vasemmistoliitto tulee kevään työllisyyspaketista käytävissä neuvotteluissa esittämään, että työttömyysturvan suoja-osa nostetaan pysyvästi 500 euroon. Se olisi konkreettinen tapa parantaa työnteon kannustimia heikentämättä vaikeassa asemassa olevien ihmisten toimeentuloa. Kuten Aino-Kaisa Pekonen eilen linjasi, pidämme vasemmistoliitossa selvänä, että keväällä työttömyysturvaan linjattavat uudistukset tehdään turvan tasoa ja kestoja heikentämättä. Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen on päätöksillään vähennettävä eriarvoisuutta, jolloin se ei voi rakentaa työllisyyspolitiikkaansa sosiaaliturvan leikkaamiselle.

Työmarkkinajärjestöt käyvät paraikaa neuvotteluja hallituksen toimeksiannosta yli 55-vuotiaiden työllisyyttä edistävästä kokonaisuudesta, jolla saavutetaan vähintään 10 000 työllisen lisäys. Toimeksiannon mukaan esitysten tulee muun muassa edistää ikääntyneiden työssäjaksamista, työkykyä, ja osaamista vahvistavia toimenpiteitä sekä muutosturvaa.

Julkisessa keskustelussa huomio on keskittynyt niin sanottuun eläkeputkeen, vaikka isossa kuvassa ikääntyvien työllisyydessä on kyse aivan muista asioista; siitä, miten ihmiset jaksaisivat työelämässä nykyistä pidempään, miten työelämän kasvaviin osaamisvaatimuksiin vastataan ja miten ikääntyvien syrjintään puututaan.

Ikääntyneiden syrjintä on tosiasia, eikä se poistu heidän työttömyysturvaansa heikentämällä. Kun on lähettänyt työhakemuksen

toisensa jälkeen saamatta kutsua haastatteluun, tuntuu varmasti irvokkaalta lukea päättäjien kommentteja siitä, kuinka sosiaaliturvaa leikkaamalla saadaan työllisyys nousuun.

Ruotsi on ikääntyvien työllisyyden mallimaa. Syitä tälle on monia, mutta yksi niistä on ikääntyviä työntekijöitä suojaava niin sanottu käänteinen irtisanomisjärjestys, joka tarkoittaa vahvinta irtisanomissuojaa pisimpään talossa olleille. Tähän on kiinnitetty varsin vähän huomiota julkisuudessa.

Vaikka käänteinen irtisanomisjärjestys ei sellaisenaan sovellu Suomen työmarkkinoille, on meilläkin tarpeen vahvistaa ikääntyvien turvaa irtisanomistilanteissa.

Vasemmistoliitto pitää erittäin varteenotettavana työuran pituuteen perustuvaa irtisanomiskorvausta. Tällä osaltaan vähennettäisiin työnantajien kannusteita irtisanoa ikääntyviä työntekijöitä, joiden uudelleentyöllistyminen on muita hankalampaa. Samalla korvaus toisi taloudellista turvaa irtisanomistilanteisiin pitkän työuran tehneille.

Työntekijöiden muutosturvaa on syytä vahvistaa kautta linjan ja samalla muutosturvaa koskevia säännöksiä tulisi uudistaa niin, että työnantajien vastuuta erityisesti ikääntyvien työntekijöiden uudelleentyöllistymisestä vahvistettaisiin. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että työnantajien velvollisuutta koulutuksen ja työterveyshuoltopalveluiden tarjoamisesta vahvistettaisiin ja niiden kestoja pidennettäisiin työuran perusteella.

Samalla kun hallitus toteuttaa laajaa toimenpidekokonaisuutta sekä jatkuvan oppimisen että työkykyä tukevien toimien osalta on selvää, että myös työnantajien on kannettava oma vastuunsa tästä kokonaisuudesta. Sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen sitoutunut hallitus ei voi tehdä politiikkaa, jossa työntekijöiden asemaa yksipuolisesti heikennetään.

Mikäli työmarkkinajärjestöt eivät pääse sopuun ja tämä kokonaisuus palautuu hallituksen pöydälle, tulemme esittämään muun muassa näitä toimia työntekijöiden muutosturvan parantamiseksi.

Hyvät valtuutetut,

kuntavaalit pidetään viiden kuukauden päästä. Silloin valitaan taas päättäjät, jotka käyttävät ylintä päätösvaltaa meidän peruspalveluiden ja tärkeimpien arkiympäristöä määrittävien tekijöiden järjestämisestä. Olen monta kertaa saanut kuulla äänestäjiltä, että kuntavaaleissa on äänestäjänä vaikeaa valita, kun kaikki puolueet puhuvat samoista

asioista. Siksi, hyvät puoluevaltuutetut, on äärimmäisen olennaista, että me nostamme esille meidän tärkeimmät saavutuksemme aikaisemmilta valtuustokausilta sekä keskeiset äänestystulokset valtuustoista ympäri maan. Ne paljastavat eri puolueiden todelliset kannat.

Sekä Helsingissä että Turussa vasemmistoliitto jäi tänä syksynä niinsanotun budjettisovun ulkopuolelle koska opetustoimeen kohdistetaan leikkauksia. Näissä suurissa kaupungeissa vihreät ja demarit liittoutuivat kokoomuksen kanssa ja valitsivat olla hyödyntämättä valtuustojen punavihreää enemmistöä koulutusleikkausten torjumiseksi. Tämä on erittäin vastuutonta politiikkaa tilanteessa, jossa valtio tukee kuntia hyvin mittavilla koronapaketeilla.

Espoossa vasemmistoliitto esitti lisämäärärahoja muun muassa perhe- ja sosiaalityöhön, päihde- ja mielenterveyspalveluihin sekä vammais- ja vanhuspalveluihin ja opetukseen, mutta valtuuston enemmistö halusi mieluummin pitää kunnan veroprosentin yhtenä Manner-Suomen alhaisimpina.

Oulussa punavihreä rintama jäi alakynteen, kun kokoomus, perussuomalaiset ja keskusta yhdessä jyräsivät läpi sekä täysin vastuuttoman leikkausesityksen kaupunginteatterin rahoitukseen että 16 miljoonan euron ylimääräiset leikkaukset opetustoimeen ja sosiaali- ja terveydenhuoltoon puolen prosenttiyksikön veronkorotuksen sijasta.

Tampereella puolueet onnistuivat yhdessä neuvottelemaan vastuullisen ja peruspalvelut turvaavan budjetin. Siellä myös vasemmistoliiton valtuustoryhmä on mukana budjettisovussa.

Nämä esimerkit kuvastavat hyvin niitä arvovalintoja ja linjauksia, joita puolueet kuntatasolla tekevät ja joissa puolueiden todelliset arvovalinnat ja myös erot käyvät ilmi. Oikeistolle veronkorotusten välttäminen on tärkeämpää kuin koulutusleikkausten välttäminen. Joillakin paikkakunnilla punavihreän yhteistyön esteenä on ollut joidenkin puolueiden halu asettaa yhteistyö oikeiston kanssa lasten ja nuorten koulutuspanostusten edelle.

Vaikka vaaleihin on vielä aikaa, on jo nyt nähtävissä, että kuntavaalit taas henkilöityvät pormestariehdokkaisiin niissä kaupungeissa, joissa sellainen valitaan.

Hyvät valtuutetut,

puhtaasti henkilöihin keskittyminen on paitsi epädemokraattista myös äänestäjien sumuttamista. On edelleen niin, että valtuuston voimasuhteet ratkaisevat minkälaista politiikkaa kunnassa tehdään tulevien vuosien aikana. Kuntalaiset eivät pääse äänestämään pormestaria vaan sen päätöksen tekee vain ja ainoastaan kaupunginvaltuusto.

Demokratian kannalta on erittäin haitallista, jos henkilökilpailu vie huomion kuntavaalien tärkeistä sisältökysymyksistä. Valtuustoissa tehdään ratkaisevan tärkeitä päätöksiä esimerkiksi opetusryhmien koosta, terveyskeskusmaksujen tasosta, joukkoliikennelippujen hinnasta ja kohtuuhintaisen asumisen määrästä. Ihmisille pitää saada tieto siitä, miten eri puolueet suhtautuivat näihin arjen kannalta keskeisiin kysymyksiin ja peruspalveluiden kehittämiseen.

Me tulemme tässä puoluevaltuustossa hyväksymään laajan kuntavaaliohjelman, jonka pohjalta rakennamme vaalikärkemme ja kampanjamme. Ensi kuntavaaleissa meidän tavoitteenamme on kaksinumeroinen kannatusluku ja punavihreä enemmistö mahdollisimman moneen kuntaan.

Ihmisten hyvinvoinnin, tasa-arvon ja ihmisoikeuksien edistäminen edellyttää kuntapäätäjiä, jotka uskaltavat toimia kuntalaisten peruspalveluiden ja julkisen palvelutuotannon puolesta. Päätäjiä, jotka uskaltavat kehittää kaupunkia kuntalaisten ehdoilla ja kohtuuhintaisia asuntoja lisäämällä, ei gryndereiden ja sijoittajien ehdoilla. Päätäjiä, jotka toteuttavat siirtymän kestäväan yhteiskuntaan pienituloisten tarpeet huomioiden, ja puolustavat lähiluontoa.

Me tulemme kampanjoimaan valoisan tulevaisuuden varmistamiseksi kaikille, ei harvoille.

Me haluamme Suomen, jossa jokainen voi ikääntyä ilman pelkoa, ja jokainen voi luottaa siihen, että omista läheisistä pidetään hyvää huolta.

Me haluamme Suomen, jossa jokainen lapsi saa oman harrastuksen, ja jossa kukaan ei joudu miettimään mitä hänellä on varaa opiskella.

Me haluamme Suomen, jossa kukaan ei joudu työskentelemään homeisissa tiloissa, ja jossa kenenkään työsuhdetta ei ketjuteta vuosiksi tai häntä lomauteta lyhytnäköisten säästöjen takia.

Li Anderssonin linjapuhe vasemmistoliiton puoluevaltuustolle 21.11.2020

Me haluamme Suomen, jossa ilmastonmuutoksen torjuminen tehdään mahdolliseksi kaikille, eikä lompakon koko määritä sitä, kuinka ympäristöystävällisesti voi elää.

Lähde mukaan rakentamaan sitä Suomea meidän kanssamme!